

Как га разбираме предразсъдъците?

Трябва съвсем определено да се каже, че и в ежедневната употреба, а също и в територията на тяхното научно анализиране и квалифициране понятието и феноменът „предразсъдъци“ нямат общо-валидно дефинитивно очертание. Нещо повече, твърде често за съжаление не се прави разграничение между предразсъдъка като социокултурен феномен и като гносеологически или като психичен механизъм на човешката перцептивност и рефлексивност. Тъкмо поради това нерядко различни социалнопсихични реалии и феномени се вкарват „под общия знаменател“ на възприемането им за предразсъдъци, макар те да притежават значими различия и дори семантично да се противопоставят, а в някои случаи направо да се взаимоизключват.

Затова, преди да разгледам проблема за предразсъдъците в общия контекст на нашия анализ (т. е. през призмата и във връзка с неговата ромска духовно-битийна определеност), задължително следва да изясня и осветля и методологическите си изходни позиции за това какво собствено ще разбирам под предразсъдък (при това взет в неговата етнично дефинирана и функционално предназначена тоталност), както и как, къде и кога определен предразсъдък трябва да се тълкува нееднозначно, т. е. не само като такъв, но и като нещо друго в социалнопсихичен и др. аспект.

Преди всичко бих желал да отбележа неотрадното обстоятелство, че в нашата литература, посветена на социалнопсихологическия анализ на етничните процеси, на междуетничните отношения и т. н., предразсъдъкът някак категорично и безусловно се възприема единствено и само като нещо тъждествено (семантично и функционално) на стереотипа в неговия етничен или междуетничен ракурс.

Фрапиращ пример за подобно отношение на размиване на семантично-функционалната същност и специфика на предразсъдъка в тези на етничните или междуетничните стереотипи е работата на Красимир Кънев, посветена директно на етничните предразсъдъци в обобщения анализ на проведеното от колектив по заръка на президентството емпирично изследване на тема „Етнокултурната ситуация в България“, част от което е публикувана в списание „Социо-